

Celoštátne kolo Geografickej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
51. ročník, školský rok 2022/2023
Písomný test pre kategóriu E – ZŠ (8. a 9. ročník) a OG (3. a 4. ročník)
*Monotematická a teoretická časť - úlohy

Meno a priezvisko:

Škola: Trieda:

Počet bodov: Monotematická časť (*): Témy teoretickej časti: Spolu:

1. * V nasledujúcom texte o významnom moreplavcovi zakrúžkuj z vyznačených možností tie, ktoré tvoria pravdivé tvrdenia.

Fernão de Magalhães bol španielsky / portugalský / taliansky moreplavec. Viedol výpravu, ktorá v 16. storočí ako prvá oboplávala zemeguľu. Vyplávali zo Španielska a v prvej etape plavby preplávali Atlantik smerom na juhozápad / oboplávali Afriku a vydali sa ďalej na východ. Hoci zo Španielska pôvodne vyplávala flotila piatich lodí, domov sa vrátila iba jediná s názvom Santa Mária / Victoria / Calypso. Samotný Magalhães sa konca výpravy nedožil, zomrel na Novom Zélande / na Havajských ostrovoch / na Filipínach. Plavba trvala 2 / 3 / 4 roky a podala nezvratný dôkaz toho, že naša Zem má guľatý tvar. Výprave vďačíme za názov Tichého oceánu, aj za pomenovanie súostrovia Moluky / Mysu dobrej nádeje / Patagónie. Objavila tiež prieliv medzi Ohňovou zemou a dnešným Čile / Antarktídou. Magalhãesovu cestu v tom istom storočí zopakoval Francis Drake / James Cook / Móric Beňovský.

2. *K menám geografov, cestovateľov a objaviteľov prirad' dve alebo tri písmená označujúce vety vybrané z ich životopisov.

- A. Stal sa miestokráľom Indie, kde zomrel na maláriu.
- B. Narodil sa v Janove.
- C. Britská Kráľovská geografická spoločnosť mu udelila zlatú medailu.
- D. Je po ňom pomenovaný prieliv, ktorý spája Tichý a Atlantický oceán.
- E. V rokoch 1492 až 1504 štyrikrát preplával Atlantik zo Španielska do Ameriky a späť.
- F. Ostrov Haiti nazval Malým Španielskom.
- G. Bol to škótsky cestovateľ a misionár.
- H. Za služby a vernosť anglickej korune dostal v roku 1581 rytiersky titul.
- I. Bol prvým Európanom, ktorý oboplával najjužnejší cíp Afriky v snahe doplávať do Indie.
- J. Bol prvým Európanom, ktorý sa po mori dostal do Indie.
- K. Utopil sa neďaleko Mysu Dobrej nádeje.
- L. Objavil Viktóriine vodopády.

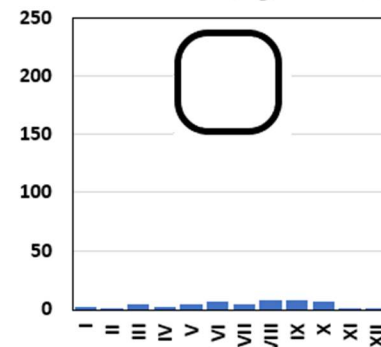
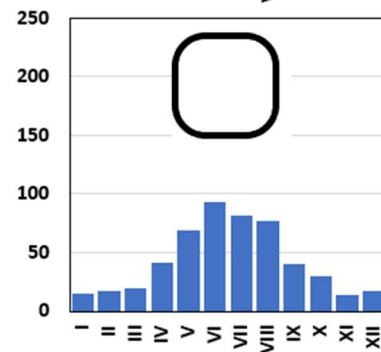
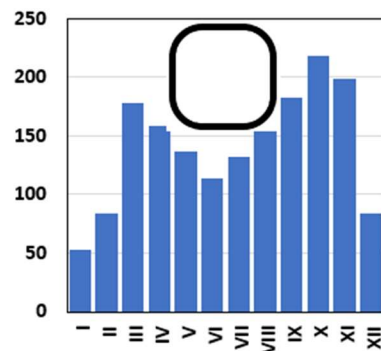
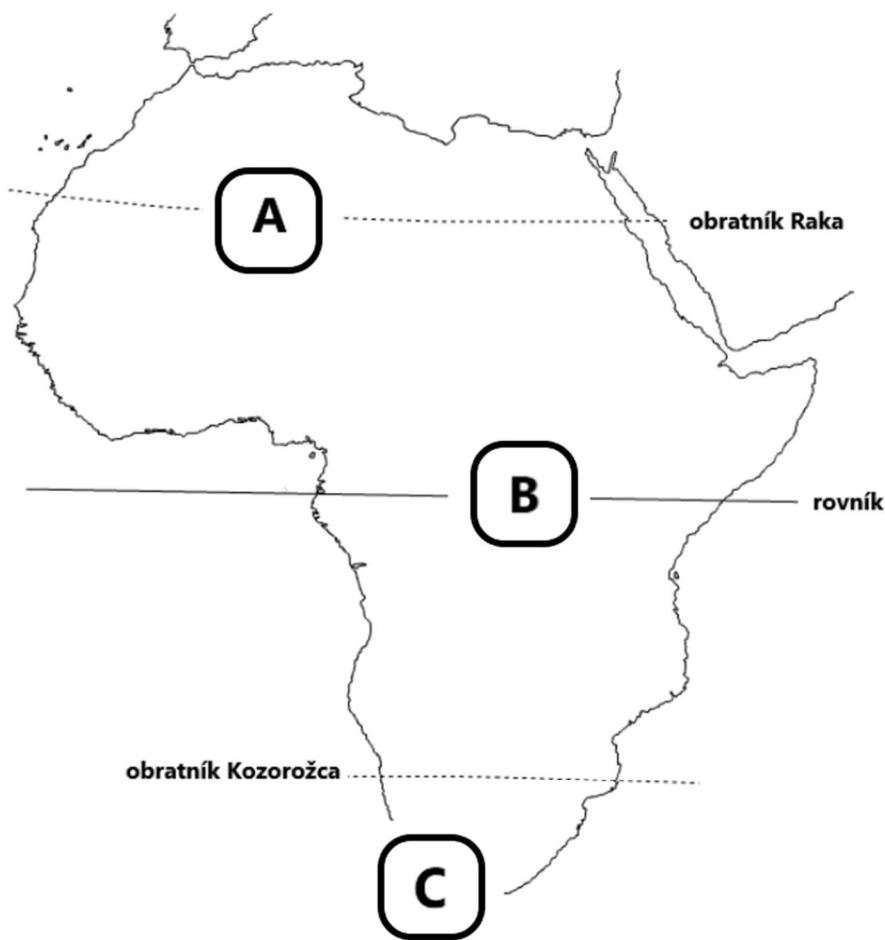
- a) Krištof Komubus:
- b) Bartolomeo Diaz:
- c) Vasco da Gama:
- d) David Livingstone:
- e) Francis Drake:

3. Sú pravdivé nasledujúce výroky? Zakrúžkuj ÁNO alebo NIE.

- a) Kostrava, ometlina, lipnica a kavyl' sú druhy trávy rozšírené v stepiach. ÁNO NIE
- b) Vo Švajčiarsku približne 75 % ekonomicky aktívnych obyvateľov pracuje v službách. ÁNO NIE
- c) Švajčiarsko má iba jeden národný park. ÁNO NIE
- d) Ikonický štít Matterhorn sa vypína na švajčiarsko-rakúskych hraniciach. ÁNO NIE
- e) Najväčším obchodným partnerom Rakúska je Nemecko. ÁNO NIE
- f) Nemecko v súčasnosti nevyrába elektrickú energiu v jadrových elektrárnach. ÁNO NIE

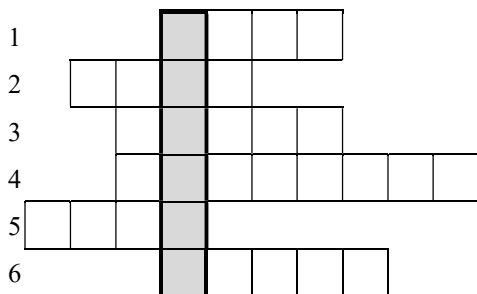
4. V nasledujúcich grafoch (vpravo) je zobrazený ročný chod zrážok v mm na troch miestach Afriky.

a) Doplni do každému grafu písmeno A, B alebo C podľa toho, kde sa tieto miesta nachádzajú na mape Afriky (vľavo).

- b) Ktoré miesto charakterizuje priemerná ročná teplota vzduchu 26 °C? Zakrúžkuj! A B C
 c) Ktoré miesto charakterizuje priemerná denná teplota vzduchu v januári 5 °C? Zakrúžkuj! A B C
 d) Ktoré miesto máva v júli priemernú teplotu vzduchu pod 0 °C? Zakrúžkuj! A B C

5. V tomto mesiaci sa obyvatelia jednej turisticky atraktívnej švajčiarskej obce dozvedeli, že budú musieť opustiť svoje domovy. Evakuáciu nariadili úrady kvôli očakávanému zrúteniu dvoch miliónov kubických metrov skalnej masy z blízkej hory. Obec je známa aj vďaka rezbárskemu umeniu, ktoré je vystavované v miestnom múzeu. Názov obce je ukrytý v tajničke nasledujúcej doplňovačky. Odhaľ ho.

- (1) je známe mesto na rieke Aare, ktorého symbolom je medveď.
 Hranica Švajčiarska a Francúzska prechádza cez pohorie Švajčiarska (2).
 Na teplejších, južne orientovaných kopcoch nad Ženevským jazerom sa pestuje (3).
 Švajčiarsku sa hovorí aj (4) podľa pomenovania starovekého keltského kmeňa.
 Pri Ženeve sídli Európska organizácia pre jadrový výskum známa pod skratku (5).
 (6) je nielen švajčiarske mesto, ale aj názov najľudnatejšieho kantónu krajiny.

Tajnička: _____

6. V nasledujúcej viacsmerovke vyhľadaj a vyčiarkni pojmy, ktoré sú vynechané v charakteristikách Ukrajiny a doplň ich do viet na správne miesto.

U	D	P	O	D	E	S	A
H	D	O	R	S	T	I	S
A	O	L	R	E	U	D	O
L	N	V	P	O	N	R	F
I	E	O	E	E	H	U	I
Č	C	V	P	R	P	Ž	E
I	K	E	O	A	L	B	U
Ť	R	G	A	R	V	A	L

- a) Hlavným mestom Ukrajiny je Kyjev. K architektonickým skvostom mesta patrí pravoslávny monastier (príbytok pre mníchov) Kyjevsko-pečorská a Chrám sv. (obrázok vpravo), ktoré boli v roku 1990 zapísané do zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Mestom pretekajúca najdlhšia ukrajinská rieka ústi do Čierneho mora zálivom s názvomský liman. Na pobreží Čierneho mora sa nachádza mesto, ktoré je najväčším ukrajinským prístavom. Jeho centrum bolo tento rok zapísané do zoznamu ohrozených pamiatok svetového dedičstva UNESCO.
- b) Mesto, ktoré sa nachádza neďaleko našich štátnych hraníc, je partnerským mestom Košíc. Cez toto mesto preteká rieka, ktorá je zároveň ľavostranným prítokom Laborca.
- c) Ukrajina je tvorená prevažne rovinatým územím. Takmer polovicu jej územia pokrýva, na ktorej sa vyvinuli úrodné černozeme. Z veľkej časti sa obrábajú a využívajú na pestovanie obilnín. Vyššie položené územie nájdeme v západnej časti krajiny, kam zasahujú Východné Karpaty. V nich sa nachádza aj najvyšší vrch Ukrajiny, ktorého nadmorská výška presahuje hranicu 2 tisíc metrov.
- d) je názov historického regiónu v západnej Ukrajine, ktorý zasahoval aj na územie dnešného Poľska. Jedným z veľkých miest tejto oblasti je, ktorého historické centrum je na zozname svetového dedičstva UNESCO. Ďalším historickým ukrajinským regiónom je Podkarpatská, ktorá bola pred druhou svetovou vojnou súčasťou Československej republiky.
- e) Na obrázku vpravo je vyobrazená vlajkaej oblasti, ktorá poukazuje na významnú nerastnú surovinu ťaženú v tomto regióne. Ďalšou významnou ukrajinskou surovinou je železná ruda, ktorej bohaté zásoby sa nachádzajú v okolí mesta Krivoj Spracováva ju najväčší výrobca ocele v strednej Európe, U. S. Steel Košice, kam sa dopravuje širokorozchodnou železnicou. Ďalšia surovina, ktorá sa k nám prepravuje cez územie Ukrajiny ropovodom, je ropa. Jej objem sa však v dôsledku embarga na ruské ropné produkty postupne znižuje.

f) Nevyčiarknuté písmená vo viacsmerovke tvoria tajničku. Ukryva názov ukrajinského mesta, ktoré je bez obyvateľstva, preto sa nazýva aj „mestom duchov“. Napíš názov tohto sídla a jednou vetou čo najkonkrétnejšie vysvetlí, prečo mesto prišlo o svojich obyvateľov.

Tajnička: Mesto _ _ _ _ _ prišlo o svojich obyvateľov, lebo

.....

.....

7. Z nasledujúcich slabík zostav značky svetoznámych švajčiarskych výrobkov a priradi ich k charakteristikám spotrebiteľov.

E le ca var lex No tál ne fé men Ro tis Tob ro Nes

- a) maškrtník túžiaci po chutnej čokoládovej tyčinke -
- b) manažér obľubujúci luxusné hodinky -
- c) gurmán hľadajúci kvalitný syr -
- d) milovník dobrej kávy -
- e) pacient trpiaci astmou -